

Duurzaamheids- handboek voor Utrechtse studenten- organisaties

2021

Green Office

IU HOGESCHOOL
UTRECHT

Inhoudsopgave

Duurzaamheidshandboek voor Utrechtse studentenorganisaties

3	Inleiding		
4	Checklist		
5	Activiteiten		
7	Duurzaamheidscomissie		
10	Feesten en evenementen		
12	Verenigingsreis		
13	Duurzame Introductie Stunt		
14	Introkamp		
15	Overige Comissies		
16	Externe Activiteiten		
17	Consumabel		
19	Eten en Drinken		
22	Afval scheiden		
23	Bekers, borden en bestek		
24	Papier		
25	Merchandise		
27	De kleine beetjes		
		29	Huisvesting
		31	Kamer
		35	Eigen Gebouw
		39	Interne Zaken
		41	Beleid en/of lange termijn visie
		42	Inventarisatie
		43	Voor leden
		44	Administratief
		45	Facilitair
		48	Vidius Marktplaats
		49	Hogeschool Utrecht
		50	Green Office HU
		51	Universiteit Utrecht
		52	Green Office UU
		53	Overzicht Duurzame Horeca, Producten en organisaties

Inleiding

Beste Utrechtse studentenorganisatie,

Voor jullie ligt Hét Duurzaamheidshandboek voor Utrechtse studentenorganisaties. Dit handboek kan jullie helpen om jullie vereniging een stukje groener te maken om zo bij te dragen aan een duurzamere wereld.

Veel verenigingen hebben duurzaamheid en het verduurzamen van de vereniging hoog op de agenda staan. Dit is een hele goede ontwikkeling. Studenten-, studie- en sportverenigingen hebben namelijk een belangrijke voorbeeldfunctie ten opzichte van hun leden en andere organisaties. Als vereniging heb je een groot bereik binnen studenten in Utrecht. Tegelijkertijd is de transitie naar een duurzaam klimaat ook een van de grootste opgaven die we als samenleving moeten overwinnen. Het is dus niet gek dat verenigingen voor en door studenten hierin het voortouw willen en kunnen nemen.

Het kan echter moeilijk zijn om te weten waar je als vereniging kan beginnen met verduurzamen: er is zo veel mogelijk dat je door de bomen het bos niet meer kunt zien. Om die reden hebben wij het Duurzaamheidshandboek voor Utrechtse studentenorganisaties gecreëerd. Aan de hand van verschillende thema's kun je kijken hoe je jouw vereniging groener kunt maken. Deze informatie komt uit eigen ervaring, maar is ook tot stand gekomen door eindeloze telefoontjes en mailtjes met verschillende Utrechtse verenigingen.

Er is ook ongelooflijk veel input geleverd door alle deelnemers van de duurzaamheidswerkshop waar 90 studentbestuurders uit Utrecht met elkaar het gesprek aan zijn gegaan over de verduurzaming van de vereniging onder leiding van Students4Sustainability. Al deze kennis staat nu gebundeld in Hét Duurzaamheidshandboek voor Utrechtse studentenorganisaties.

We hopen dat dit handboek nuttig voor jullie is en we wensen jullie veel leesplezier.

Groene groetjes,

VIDIUS Studentenunie, Studievereniging Storm, Faculteitsraad Geesteswetenschappen, Green Office Hogeschool Utrecht en Green Office Universiteit Utrecht.

Checklist

De kans is groot dat je dit document leest omdat je opzoek bent naar een antwoord op een specifiek duurzaamheidsvraagstuk.

Om het je wat gemakkelijker te maken hebben we het onderstaande overzicht toegevoegd.

Thema/Onderwerp	Tags
Ik wil een duurzaamheidscommissie in het leven roepen.	Duurzaamheidscommissie • Overige commissies • Goede doelen commissie
Ik ben opzoek naar (externe) samenwerkingen t.b.v. het duurzame karakter van de vereniging (workshops, etc.).	Samenwerking met duurzame organisaties • Workshops • Lezingen, symposia en samenwerkingen met bedrijven • Externe activiteiten • VIDIUS Marktplaats • Hogeschool Utrecht • Universiteit Utrecht • Overzicht met duurzame horeca, producten en organisaties • Feesten en evenementen
Ik wil onze activiteiten een duurzamer karakter geven.	Schoonmaakacties • Workshops • Challenge Weeks • Verenigingsreis • Our Big Fat Green Trip • Duurzame Introductie Stunt • Introkamp • Externe activiteiten • De kleine beetjes • Administratief • Feesten en evenementen
Ik wil minder (nieuwe) producten aanschaffen voor de vereniging of bijdragen aan een mindering in het consumptiegedrag van mijn leden.	Spullen Ruil • Overige commissies • Afval scheiden • Merchandise • Cadeaus • Promotie • Voedselverspilling • Bekers, bestek en borden • Inrichting • Studieboeken • Marktplaats voor leden • VIDIUS Marktplaats • Apparatuur lenen • Feesten en evenementen
Ik wil een duurzamer beleid omtrent eten en drinken.	Introkamp • Eten en drinken
Ik wil minder afval produceren, de productie van afval reduceren of beginnen met het scheiden van het afval.	Samenwerking met duurzame organisaties • Afval scheiden • Papier • Afval binnen huisvesting
Ik wil een boost geven aan duurzaam reizen	Verenigings Reis • Introkamp
Ik wil de huishouding van ons pand verduurzamen	Consumabel • Huisvesting • Eigen gebouw
Ik wil een veilige omgeving voor al mijn leden	Introkamp

Activiteiten

Inhoudsopgave

Pagina 5-16

7	Duurzaamheidscommissie	12	Verenigingsreis
	Schoonmaakacties		Our Big Fat Green Trip
	Samenwerking met duurzame organisaties	13	Duurzame Introductie Stunt
	Workshops	14	Introkamp
	Lezingen, symposia en samenwerkingen met bedrijven		Drinken
8	Challenge Weeks		Eten
9	Spullen Ruil		Vervoer
	Goede doelen commissie	15	Sociale duurzaamheid
10	Feesten en Evenementen	16	Overige Commissies
	Sponsoring		Externe Activiteiten
	Merchandise		
	Afval		
11	Elektriciteit		

Duurzaamheids- commissie

Wellicht hebben jullie al een commissie of werkgroep gefocust op duurzaamheid, zo niet is het misschien een leuk idee om er een op te richten! Binnen jouw vereniging zijn er vast wel mensen die hier interesse in hebben, en het leuk vinden om duurzaamheid te verspreiden naar de rest van de vereniging. Daarbij kan deze commissie informatie aan de leden verstrekken en duurzame activiteiten organiseren.

Voorbeelden van activiteiten die in het bijzonder gericht zijn op duurzaamheid:

Schoonmaakacties

Zo kan je bijvoorbeeld een wandeling door de stad, in het bos of op het strand maken en tegelijkertijd het afval meenemen. Je zal schrikken van de hoeveelheden afval die je hierbij kan verzamelen. Ook kan je kanoën of suppen door de grachten en tegelijkertijd het afval uit het water vissen.

Samenwerking met duurzame organisaties

Kijk of er samenwerkingen mogelijk zijn, veel organisaties vinden het leuk om bij te dragen aan duurzame initiatieven van studenten. Zo heeft Greenpeace bijgedragen aan Canal Clean-ups, waardoor de huur van de kano's niet bij de vereniging komt te liggen! Naast Greenpeace zijn er veel andere samenwerkingsmogelijkheden mogelijk, dus wees niet bang om organisaties daarvoor te benaderen.

Workshops

Er zijn veel mogelijkheden om leden in aanraking te laten komen met duurzame ideeën. Workshops werken erg goed, door het praktische karakter. Denk bijvoorbeeld aan een workshop eigen cosmetica maken (van duurzame producten), een workshop 'Upcycling' (van 'afval' nieuwe producten maken zoals kaarsenhouders of plantenbakjes), een workshop veganistisch broodbeleg maken (zoals vegan filet american of

kruidenboter). Een stapje uit de comfort zone kan ook zijn om iets te maken met insecten en de leden kennis laten maken met de duurzame kant hiervan en dat het ook echt wel lekker is! Het is leuk om te doen én mensen worden geïnspireerd om duurzame alternatieven te zoeken of om meer zelf te maken. Dingen die je normaal misschien zou weggooien kunnen vaak nog een tweede leven krijgen als een ander product. Blikjes kan je bijvoorbeeld ook super goed gebruiken als plantenpot of als vorm voor een kaars. Er zijn heel veel dingen die je zelf kan maken, dus wees creatief! Ook hierbij geldt dat externe partijen zoals de Green Office (zowel HU als UU) hier graag bij willen helpen.

Lezingen, symposia en samenwerkingen met bedrijven

Een andere manier om leden meer te informeren over duurzaamheid is het uitnodigen van een leuke gastspreker voor een lezing. Het hoeft dan niet per se te gaan over tips om duurzamer te leven, maar lezingen over duurzaamheidsproblemen zijn ook erg interessant! Duurzaamheid gaat verder dan de opwarming van de aarde, dus bij elke studie is wel iets wat aansluit en interessant is voor de leden! Je kan er ook voor kiezen om samen met andere verenigingen een lezing te organiseren, zodat leden meer leren over onderwerpen buiten de studie.

Als je het echt groots wilt aanpakken kan je ook een symposium organiseren waarbij duurzaamheid centraal staat. Het is altijd leuk om onderwerpen vanuit verschillende kanten te belichten, dus dat zou bij een symposium goed lukken.

Voor verdere samenwerkingen met bedrijven (zoals een case day) is het ook interessant om te kijken naar een bedrijf dat bezig is met duurzaamheid. In ieder vakgebied zijn er bedrijven te vinden die duurzaamheid belangrijk vinden en hier graag wat over willen vertellen. Het hoeft natuurlijk niet het hoofdonderwerp te zijn maar op deze manier laat je dus zien dat duurzaamheid overal te vinden is en daarom zo belangrijk is.

In de lijst aan het einde van dit duurzaamheids-handboek staan ook leuke organisaties voor het geven van een duurzame lezing of workshop.

Challenge Weeks

Het organiseren van challenge weeks kan helpen om leden bewust te maken hoe moeilijk het is om bijvoorbeeld zonder afval te leven. Tijdens een challenge week staat één duurzaamheidsthema centraal, bijvoorbeeld Zero Waste of Vegan. Tijdens deze weken kunnen er dagelijks activiteiten worden georganiseerd die passen binnen het thema (zoals een documentaire kijken, een Canal Clean-up, een workshop, een

veganistisch diner, etc.). Daarnaast kan je ook een groene to-do lijst publiceren, die de deelnemers kunnen afvinken tijdens de duurzame week. Verder is het leuk een Facebookgroep- of WhatsApp groep aan te maken voor alle deelnemers van de Challenge. Hierin kunnen de tips en foto's worden uitgewisseld.

Het is leuk om dagelijks een nieuwe challenge te bedenken waarbij een prijs als beloning kan worden gegeven! Dit kan je opdelen in verschillende categorieën, bijvoorbeeld de beste tip of het lekkerste veganistische recept. Belangrijk is wel om de prijzen dan ook duurzaam en passend bij het thema te houden. Ideeën hiervoor zijn een bamboe tandenborstel, een shampoo bar, een veganistisch pakketje of een thee-ei. Binnen Studievereniging Storm merkten we dat het thema echt ging leven onder de leden en dat iedereen daadwerkelijk zijn best deed om een week lang bijvoorbeeld veganistisch te leven, wat heel leuk was! Bij een veganistische leefstijl komt namelijk meer kijken dan alleen veganistisch eten. Voor verenigingen waar vegetarisch zijn niet vanzelfsprekend is, is een vegetarische week (misschien tijdens de Nationale Week Zonder Vlees) ook een leuke optie.

Leden komen op deze manier meer in aanraking met dingen die ze eerst erg moeilijk vonden, maar achteraf blijkt vaak dat het helemaal niet zo lastig is om een week veganistisch te eten.

Duurzaamheids- commissie

Dit kan dan ook inspireren om wat vaker veganistisch te eten of meer te letten op het gebruik van afval.

Spullen Ruil

Een ander soort activiteit gericht op duurzaamheid is het organiseren van ruilacties. Mensen hebben vaak producten die ze zelf niet meer gebruiken, maar die ergens anders een tweede leven kunnen krijgen! Voorbeelden van producten die geruild kunnen worden zijn boeken, kleding, stekjes van planten of meubels. Dit is een leuke manier om leden erop te wijzen dat spullen die ze zelf weggegooid zouden hebben vaak nog ergens anders gebruikt kunnen worden.

Goede doelen commissie

Duurzaam bezig zijn is natuurlijk niet alleen vegetarisch eten of de verwarming lager zetten, je kan ook sociaal duurzaam zijn. Dit kan bijvoorbeeld door het opzetten van een goede doelen commissie. Met deze commissie kan je geld ophalen voor doelen die iets met duurzaamheid te maken hebben. Kies dan voor kleinschalige doelen waarbij je zeker weet dat het geld op de juiste plek terecht komt. Je kan doelen kiezen die natuurbehoud supporten of bijvoorbeeld doelen die strijden tegen ongelijkheid, keuze zat!

Tot slot kan het nog erg leuk zijn om samenwerkingen met andere verenigingen aan te gaan. In 2019 is bijvoorbeeld een succesvolle kledingruil met meer dan 10 verenigingen van de UU georganiseerd. Hierdoor kan je dus direct een grote groep mensen bereiken!

Feesten en Evenementen

Verenigingen organiseren vaak gedurende het jaar verschillende (grote) feesten en evenementen. Hier valt ook veel te halen wat betreft duurzaamheid! In dit stuk wordt verder uitgelegd hoe je op verschillende manieren op dit gebied kan verduurzamen.

Sponsoring

Er valt veel te bereiken wat betreft het verduurzamen van je evenement door van te voren voor duurzame sponsors te kiezen. Denk hierbij aan bedrijven op het gebied van recycling, duurzame banken en groene energieleveranciers. Ook kun je samenwerken met duurzame foodtrucks.

Enkele voorbeelden van bedrijven die je hiervoor kunt benaderen zijn:

- De Volksbank
- Triodos
- Bunq
- Greenchoice
- Beelen

Merchandise

Bij sommige feesten en evenementen komt ook merchandise kijken. Ook hier is het goed om voor een zo duurzame mogelijke variant te kiezen. Voor het duurzaam bedrukken van kleding zijn de Katoenfabriek en Kapitaal geschikt. Voor duurzame kleding kun je kijken naar het merk Strickers. Voor het bedrukken van andere voorwerpen is Greengiving een goede optie.

Bedenk goed van te voren of merchandise voor je feest of evenement echt een belangrijke toevoeging heeft of niet. Helemaal geen merchandise verschaffen is natuurlijk het meest duurzaam.

Afval

Het is van belang ver van te voren de afvalstromen in kaart te brengen voor een feest. Zo is het makkelijker inschatten hoeveel afval er uiteindelijk moet worden afgevoerd en kun je betere voorbereidingen treffen.

Bij buitenfeesten is het aan te raden om voor een beperkt aantal afvalstromen te kiezen. Dit maakt het makkelijker om afval te scheiden en het afval te hergebruiken in grote hoeveelheden. Je kan bijvoorbeeld met een afvalbedrijf zoals Beelen een deal sluiten. Door het beperkt aantal afvalstromen kon achteraf het afval makkelijk worden gescheiden en meegenomen. Dit heeft USC gedaan bij een buitenfeest. Hierdoor kon al het plastic afval hergebruikt worden.

Als je bij grote buitenfeesten besluit gebruik te maken van zacht plastic, kies dan voor duurzaam plastic dat goed gerecycled kan worden. Werk tijdens het evenement ook met recycle tokens of een borg muntjessysteem.

Verenigingsreis

Veel verenigingen organiseren een jaarlijkse verenigingsreis, en vaak wat weekendjes weg. Het vervoer naar en van deze locaties kan ook vaak op een duurzame manier gedaan worden. Ga bijvoorbeeld op een liftreis en zorg ervoor dat de locatie bereikbaar is met het openbaar vervoer of de fiets. Voor de grotere en verdere reizen wordt nu nog vaak het vliegtuig gepakt, dit hoeft helemaal niet nodig te zijn want reizen met een bus kan net zo leuk zijn. Je komt misschien wel minder ver maar je ziet zo wel veel verschillende plekken onderweg. Een busreis heeft gemiddeld een CO2 uitstoot die 15x lager ligt dan een reis met het vliegtuig.

Als je er toch voor kiest om te vliegen kijk dan naar initiatieven om de uitstoot te compenseren. Eet bijvoorbeeld veganistisch/vegetarisch tijdens de reis of kijk of er een initiatief is om bomen te planten naast je vliegticket (doe hier wel goed onderzoek naar want er zitten hier veel vormen van greenwashing tussen).

Our Big Fat Green Trip

Vanaf 2022 zal VIDUIS het Big Fat Green Trip-project overnemen van de Green Office UU. Met dit project wil VIDUIS studieverenigingen stimuleren om (de komende jaren) duurzamere reisplannen te maken. Om studieverenigingen hierbij zo goed mogelijk te helpen, ondersteunen we verenigingen met praktische tips en informatie rondom duurzaam reizen, en verloten we een prijs van 500 euro. Meer informatie over de Big Fat Green Trip komt op de website van VIDUIS.

Feesten en Evenementen

←

Bij binnenfeesten is het duurzamer om te werken met hard plastic glazen. Deze kun je namelijk achteraf makkelijk schoonmaken en hergebruiken. Verder is het aan te raden om ook hier een deal te sluiten met een afvalbedrijf. Door van te voren je afvalstromen door te geven, kan het bedrijf containers met een bepaalde grootte en voor een bepaalde afvalstroom (bijvoorbeeld plastic of karton) leveren. Zij halen dit dan achteraf op.

Zorg dat er direct na je evenement mensen klaar staan om meteen al het afval wat nog niet is gescheiden te scheiden.

Elektriciteit

Om de lucht buitenlucht in Utrecht niet verder te vervuilen tijdens je evenement of feest zijn er verschillende mogelijkheden:

- Maak indien mogelijk gebruik van het stroomnet.
- Maak gebruik van apparaten met een oplaadbare batterij.
- Maak gebruik van een generator als het echt niet anders kan.

Duurzame Introductie Stunt

De Duurzame Introductie Stunt is een wedstrijd tussen studenten- en studieverenigingen en introweek-commissies uit diverse steden. Deze groepen strijden voor 3 verschillende awards en het doel is om studenten bewuster te maken van duurzaamheid. Om mee te doen moeten de verenigingen een stunt bedenken rondom duurzaamheid en dit door geven aan de organisatie Studenten voor Morgen. Een medewerker van de organisatie achter de Duurzame Introductie Stunt zal de stunt beoordelen door middel van een vragenlijst.

Het meedoen aan de duurzame introductie stunt is niet alleen leuk voor de nieuwe studenten maar je kan er als vereniging ook nog eens een leuke prijs aan overhouden! Kijk voor meer informatie op de website van Studenten voor Morgen.

Introkamp

Op een meerdaags evenement als een introkamp kun je als vereniging een grote impact maken wat betreft (sociale) duurzaamheid. Vanuit Green Office HU is er document opgesteld welke gekoppeld is aan een checklist, zodat je makkelijk kunt zien waar er winst te behalen valt. Deze checklist is zeker niet alleen handig is voor alleen verenigingen van de HU. Hier alvast een klein inkijkje:

Drinken

Om te beginnen zal er ongetwijfeld een bar aanwezig zijn. Mocht je deze zelf regelen, denk dan na over een handig systeem waarbij er telkens maar één verpakking van een dranksoort open is. Ook is het aan te raden om harde herbruikbare plastic bekertjes te gebruiken. Hier kun je een kleine vergoeding voor vragen die geretourneerd wordt als de beker weer ingeleverd wordt. Dit scheelt in afval en bovendien hoef je ook een stuk minder op te ruimen. Wanneer je een extern bedrijf inhuurt om de bar te regelen kun je ook vragen om de harde plastic bekertjes (InBev heeft bijvoorbeeld deze optie).

Eten

Verder valt er ook veel winst te behalen op de maaltijd. De vleesindustrie is een grote vervuiler. Je kunt een makkelijk begin maken door het bieden van opties. Wanneer je vega als standaard optie aanbiedt, zal daar eerder naar geneigd worden. Natuurlijk kun je er ook voor kiezen om volledig over te stappen op een vegetarisch menu. Om zo min mogelijk afval te produceren kun je vragen of de deelnemers hun eigen bestek meenemen, zo hoef je geen gebruik te maken van wegwerp bestek en bordjes. Bij het hoofdstuk Consumabel wordt eten en het bijbehorende afval uitgebreid besproken, met verschillende tips voor vegetarische en veganistische alternatieven.

Vervoer

In de aanloop naar het introkamp zul je ongetwijfeld gebruik maken van een platform waarop je informatie deelt, zoals Facebook. Grijp deze kans aan om carpoolen te promoten. Op die manier verminder je niet alleen in CO2-uitstoot, maar geef je de deelnemers ook vast de kans om elkaar beter te leren kennen. Ook kun je ervoor kiezen om het reizen met OV te promoten.

Sociale duurzaamheid

Om te beginnen wil je als studievereniging dat het voor iedereen mogelijk is om deel te nemen aan het introkamp. Voor sommige (toekomstige) leden is geld een obstakel, het kan voor hen schelen als er een pot beschikbaar is waarmee deelname (deels) betaald kan worden.

Natuurlijk zijn er nog veel meer zaken waar je rekening mee kunt houden, die delen we graag met je. Bezoek via de volgende link de website van Green Office HU, om het hele document te bekijken.

Externe Activiteiten

Er worden wekelijks onwijs veel interessante activiteiten en lezingen georganiseerd in en rond Utrecht door externe partijen, zoals Studium Generale, de Green Office UU en HU en VVM, maar ook het Fair Fashion Festival of de Duurzame Week. Je kan ervoor kiezen om deze evenementen te delen met je leden via Facebook of een nieuwsbrief. Via deze weg komen leden meer in contact met duurzaamheid.

Overige Commissies

Het hebben van een duurzaamheidscommissie kan natuurlijk bijdragen aan de organisatie van activiteiten die specifiek gericht zijn op duurzaamheid. Maar andere commissies kunnen hun eigen activiteiten ook heel makkelijk duurzamer maken zonder dat duurzaamheid op de voorgrond staat.

Dit kan heel laagdrempelig zijn, denk bijvoorbeeld aan:

— Gebruik bij je activiteiten *bier in flesjes* in plaats van blikjes, deze kunnen gerecycled worden en blikjes op dit moment nog niet.

— Neem je *eigen boodschappentas* mee voor de boodschappen zodat je geen nieuwe tasjes mee hoeft te nemen.

— *Hergebruik je red cups*, deze kunnen in de vaatwasmachine.

— Zorg ervoor dat je ook tijdens activiteiten *minder hoeft te printen*, iedereen heeft een smartphone en benodigde documenten kunnen dus altijd worden opgestuurd.

— Wees creatief met de spullen die je al hebt of leen dit van andere verenigingen. Veel verenigingen of commissieleden hebben benodigdheden die jij misschien ook wilt gebruiken. *Vraag eerst of iemand iets heeft, voordat je het zelf aanschaft!* Hiervoor is de VIDUIS marktplaats ook erg handig.

— *Spoor duurzame acties aan tijdens bepaalde spellen* (bv. raap 5 stukken afval op en gooi dit weg als opdracht voor een crazy 88).

— Organiseer een *warme truien borrel* waarbij je de verwarming uitzet om leden bewust te maken van de hoeveelheid CO2 die een verwarming uitstoot.

— Gebruik de verzenddienst *Homerr* om producten te versturen, Homerr gebruikt verzamelpunten en buurtgenoten om het aantal bestelbusjes dat moet rijden te verminderen. Daarnaast probeert Homerr ook zo min mogelijk grondstoffen te gebruiken, denk hierbij aan geprinte labels.

Het ligt verder natuurlijk aan de commissies binnen je vereniging, maar ook hier geldt: wees lekker creatief! Duurzaamheid is vaak laagdrempeliger dan je denkt. Om het makkelijker te maken voor de commissies kan je hier ook een simpel protocol voor schrijven. Zo weet je zeker dat er aan gedacht wordt tijdens het organiseren van de activiteit.

Consumabel

Inhoudsopgave

Pagina 17-28

19	Drinken en Eten		24	Papier
	Drinken			Verenigingsblad
	Koffie en thee			Kerstkaarten
	Alcohol			Papier recyclen
	Fris			Bibliotheek
20	Eten			Eigen promotiemateriaal
	Vegetarisch		25	Merchandise
	Stimuleer een vegetarisch dieet			Kleding
	Plantaardige / Vegan (zuivel) producten			Cadeaus
21	Lokaal en seizoensgebonden			Verenigingsmerchandise
	Voedselverspilling		26	Promotie
	Voorkom voedselverspilling		27	De Kleine Beetjes
22	Afval Scheiden			
23	Bekers, Borden en Bestek			

Drinken en Eten

Drinken

Koffie en thee

Veel verenigingen schenken thee of koffie op de verenigingskamer. Kies bij het doen van inkopen voor thee en koffie met een fairtrade en/of biologisch keurmerk en kijk naar de verpakkingen. Kies als het kan liever voor verpakkingen zonder plastic. Ook kan je een thee ei gebruiken met losse thee in plaats van zakjes, of een herbruikbare koffiefilter, wat ook afval bespaart. Na het zetten van koffie, kan je het koffiedik bij de Botanische Tuinen inleveren, waarmee ze oesterzwammen kunnen maken.

Voor cappuccino's en een koffie verkeerd kun je ook plantaardige melk aanbieden in plaats van koemelk. De CO₂-uitstoot van haver- en sojamelk is namelijk veel lager.

Alcohol

Daarnaast kan je ook duurzaam bier schenken. Via deze website kun je bekijken hoe biermerken scoren. Zo komt Gulpener het beste uit de test, gevolgd door Brand en Heineken.

Probeer daarnaast zoveel mogelijk bieren uit fles te drinken, waarvoor je statiegeld krijgt. Een statiegeldflesje kan wel 40 keer gevuld worden. Als er geen statiegeld op de flesjes zit, kun je beter kiezen voor bier in blik. Wat wijn betreft is het duurzamer om wijn uit een kartonnen doos te schenken.

Als jullie vereniging met fusten werkt, kies dan voor (gerecyclede) plastic fusten, bijvoorbeeld van KeyKeg. Dit lijkt tegenstrijdig, omdat plastic niet duurzaam is en er in dit document veel tips gegeven worden om juist het plastic verbruik te verminderen. Toch kost het schoonmaken en vervoeren van stalen fusten veel water en energie, waardoor plastic fusten uiteindelijk duurzamer zijn. Er zijn steeds meer initiatieven om de plastic fusten in te zamelen en te recyclen, dus de impact van plastic wordt daarmee ook verkleind.

Fris

Het duurzaamst (en goedkoopst) is kraanwater. Wil je toch fris serveren? Kijk dan hieronder voor de beste keuze op een rijtje:

- Voor sappen zijn drinkpakken zijn het beste, die worden gerecycled. Vermijd in ieder geval flessen van glas die niet gerecycled worden.
- Vermijd sappen van tropische vruchten, hiervoor wordt vaak regenwoud gekapt en de arbeidsomstandigheden zijn slecht.
- Voor niet-koolzuurhoudend frisdrank zijn ook drinkpakken de meest duurzame keuze.
- Voor koolzuurhoudende dranken kun je het beste gaan voor PET-flessen van 1,5-2 liter met statiegeld. Deze zijn relatief gezien beter dan kleine PET-flessen.

Eten

Vegetarisch

Vleesconsumptie heeft een enorme negatieve impact op het milieu. Eten op weekendjes weg, diners of hapjes-verkoop op de kamer kan makkelijk duurzamer gemaakt worden door het vlees weg te laten. Sommige verenigingen bieden al langere tijd een volledig vegetarisch of zelfs veganistisch aanbod.

Nu hoeven alle verenigingen niet ineens vegetarisch te worden, maar hieronder volgen een paar opties om de vleesconsumptie te verminderen:

- Werk bij activiteiten met een opt-out systeem: vegetarisch als standaard, waarbij leden het kunnen aangeven als ze specifiek vlees willen. Je kan er ook voor kiezen de vlees optie duurder te maken.
- Laat vlees weg waar kan, serveer bijvoorbeeld standaard tosti's zonder ham, en kijk hoe mensen daarop reageren.

Naast dat het beter is voor het milieu, bespaar je ook nog eens veel geld door geen vlees meer te hoeven kopen.

Stimuleer een vegetarisch dieet

Verenigingen kunnen het ook leuker maken om (af en toe) vegetarisch te eten:

- Bied vegetarische Hello Fresh-achtige etensboxen aan voor leden.

- Geef uitgebreide vegetarische kookcursussen aan de koks of kookcommissie, zodat zij ook beter weten hoe ze vegetarische gerechten lekker kunnen maken.
- Deel vegetarische recepten op sociale media.
- Bied vegetarisch standaard aan bij bbq's. Zeker bij dit soort activiteiten wordt erg veel vlees verspild.
- Bied vegetarisch eten goedkoper aan dan de vlees optie.
- Organiseer een vegetarische week, bijvoorbeeld met een wedstrijd wie het lekkerste vegetarisch kan koken.

Plantaardige / Vegan (zuivel)producten

Het is nog een stap duurzamer om alleen maar plantaardig eten aan te bieden. De milieu-impact hiervan is nog lager dan die van zuivelproducten zoals melk en kaas. Bovendien zijn dierlijke producten duurder dan veel plantaardige alternatieven, en ze zijn vaak ook beperkt houdbaar. Plantaardige producten hebben over het algemeen een langere houdbaarheidsdatum en blijven langer goed buiten de koelkast. Zeker bij verenigingsreizen kan dat erg handig zijn. Denk bijvoorbeeld aan pannenkoeken die gemaakt worden met haver- of sojamelk, of een koffie verkeerd met een plantaardige melk.

Afvval Scheiden

Op bijna elke activiteit krijg je te maken met afval: verpakkingsmateriaal, bierblikken etc. Het helpt al enorm als je ervoor zorgt dat het afval gerecycled kan worden. Het makkelijkst is om verschillende vuilniszakken op te hangen met stickers met 'gft', 'papier' en 'rest'. Je eindigt met dezelfde hoeveelheid zakken, alleen stop je het in een andere container. Je kunt ook nog verder onderscheid maken, bijvoorbeeld tussen glas en blik.

Drinken en Eten

←

Lokaal en seizoensgebonden

Een andere manier om als vereniging bij te dragen aan een duurzamere wereld, is door lokale en seizoensgebonden producten te kiezen. Koop in de wintermaanden bijvoorbeeld geen zacht of exotisch fruit, omdat dit fruit uit verre landen komt en onder andere door de grote CO₂-uitstoot tijdens het transport niet duurzaam is. Appels en peren kunnen het hele jaar gekocht worden. Kijk ook of er een lokale bakker of boer in de buurt is die heerlijke regionale producten kan aanbieden.

Een leuke en goede optie hiervoor is bijvoorbeeld Groentetas. Voor €6 krijg je een tas met biologisch en lokale groente en fruit. Je kan Groentetas promoten onder jullie leden, of zelfs een samenwerking met hen aangaan. Jullie leden kunnen dan bijvoorbeeld de Groentetas in jullie kamer ophalen in plaats van op hun andere locaties. Op hun website of die van Green Office UU vind je meer informatie.

Voedselverspilling

Samen tegen voedselverspilling

Waarschijnlijk is er na een diner of activiteit - zeker een introductieweek - voedsel over.

- Geef open pakken voedsel mee aan leden na een activiteit.
- Geef na een diner restjes als 'doggybags' mee aan leden.

- Doneer dichte pakken aan de voedselbank.
- Soms kan je dichte pakken ook weer teruggeven aan de winkel.
- Open en dichte pakken voedsel kun je ook op de verenigingskamer uitdelen.

Voorkom voedselverspilling

Het is zonde om te veel voedsel te kopen, zowel voor het milieu als het budget. Daarom zijn hier een paar tips om te voorkomen dat je voedsel verspilt door te grote inkopen.

- Houd bij hoeveel en wat voor voedsel je verspilt in de keuken of bij activiteiten, en pas daar de volgende keer de inkopen op aan. Neem deze informatie ook mee in je overdracht(sdocumenten).
- Inventariseer hoeveel mensen ongeveer eten. Voor activiteiten waar mensen zich voor opgeven, kun je dan een betere schatting maken van hoeveel je nodig hebt.
- Werk met een inschrijvingsstelsel voor eten bij borrels of diners, zodat je beter inzicht hebt in de verwachte vraag naar voedsel.
- Bied meer plantaardige alternatieven aan. Over het algemeen zijn die langer houdbaar dan vlees- of zuivelproducten.

Bekers, Borden en Bestek

Veel verenigingen gebruiken wegwerpbekers en -bestek voor op de verenigingskamer en bij activiteiten. Bij kringloopwinkels zoals de ARM kan je dit vrij goedkoop doen. De gratis Thrift Shop van Green Office UU heeft vaak ook veel geschikte spullen liggen. Mocht je het toch nieuw willen kopen dan is dat misschien even een investering, maar mokken aanschaffen voor de kamer bespaart veel afval, en drinkt ook nog eens lekkerder. Je kan ook overwegen om je leden te vragen zelf hun bekens, borden en bestek mee te nemen.

Voor activiteiten is het ook een optie om hard plastic borden en bestek te kopen. Deze zijn makkelijk schoon te maken en gaan ook lang mee. Als er niet veel ruimte is voor de opslag van servies, is het ook een mogelijkheid om mensen zelf borden en bestek mee te laten nemen naar activiteiten.

Overweeg bijvoorbeeld geen vergoeding te geven aan commissies die onnodig geld uitgeven aan wegwerpproducten.

Voor afwas zou je nog kunnen kiezen voor bijvoorbeeld een eco-draaiprogramma op de vaatwasser en een duurzamere soort afwasmiddel/vaatwastabletten. Kijk hier voor een overzicht van duurzame schoonmaakmiddelen.

Als jullie toch graag wegwerp borden, bestek en bekens willen gebruiken, probeer dan producten van gerecycled materiaal of papier te gebruiken.

Papier

Verenigingsblad

Veel leden krijgen standaard het verenigingsblad, iets wat uiteindelijk leidt tot veel papierverspilling. Veel leden zullen het prima vinden om het blad digitaal te lezen, stel het blad daarom standaard online beschikbaar. Laat daarnaast leden zich inschrijven voor het papieren verenigingsblad, zodat er niet te veel bladen gedrukt hoeven te worden. Je kunt ook altijd nog een stapeltje in de verenigingskamer neerleggen. Dit gaat niet alleen verspilling tegen, het bespaart ook nog eens geld.

Kerstkaarten

Voor het versturen van kerstkaarten wordt vaak ook veel papier gebruikt. Het is natuurlijk heel leuk om een fysieke kerstkaart te versturen, maar achter een online kaart zitten net zoveel goede gedachten als een fysieke kaart. Net als met het verenigingsblad valt hier een compromis van te maken. Je kunt er namelijk voor kiezen om alleen eerstejaars een fysieke kaart te sturen, of andere betrokken leden. Daarnaast kun je overwegen om in plaats van een kerstkaart kerstboom-versiering met het verenigingslogo te geven. Dit gooi je niet zomaar bij het oud papier en wordt het jaar daarop (waarschijnlijk) weer gebruikt. Wil je toch een kerstkaart sturen? Maak dan een kerstkaart van composteerbaar papier of papier waar zaadjes van een plant in zitten.

Papier recyclen

Als je nog papier over hebt, is het handig om dit te bewaren, je kan hier snel even iets opschrijven tijdens een telefoontje of naast de ideeënbuss/-doos leggen zodat de leden daar hun ideeën op kunnen schrijven. Zo zorg je ervoor dat er minder papier wordt verspild en hoef je ook minder vaak papier weg te gooien of nieuw papier te kopen.

Ook kun je gerecycled papier kopen voor op de verenigingskamer of voor dingen die geprint moeten worden.

Bibliotheek

Print artikelen of readers gratis uit voor studenten, mits ze de artikelen daarna inleveren bij de 'verenigingsbibliotheek'. Op die manier hoeven niet ieder jaar honderden artikelen uitgeprint te worden, maar kunnen studenten er eentje pakken. Dit bespaart veel papier en ruimte op je studentenkamer.

Eigen promotiemateriaal

Ook het eigen promotiemateriaal, bijvoorbeeld tijdens de introductietijd, kan duurzamer. Laat de flyers bijvoorbeeld drukken op groeipapier. Groeipapier is composteerbaar en biologisch afbreekbaar, en als je het plant komen er bloemen of tuinkruiden uit. Ook kun je ervoor kiezen promotie vooral digitaal te doen, in plaats van alles te laten drukken.

Merchandise

Kleding

Veel commissies of teams hebben hun eigen kleding om eenheid uit te stralen, waarvoor jaarlijks weer nieuwe shirts of hoodies worden ingekocht. Dit is natuurlijk hartstikke leuk maar niet zo heel duurzaam. Dat komt omdat veel van deze kleding vaak goedkoop wordt ingekocht bij bedrijven die geen rekening houden met de (sociale en ecologische) duurzaamheid van de productie. Er zijn een paar dingen waar je op kan letten om de (commissie)kleding te verduurzamen.

— Kijk of de kleding tweedehands gekocht kan worden. Zo heeft iedereen een uniek item, maar kan je toch nog eenheid uitstralen door het te laten bedrukken.

— Als je toch liever nieuwe kleding koopt, kun je op goodonyou.eco kijken hoe duurzaam de kleding is.

— Zoek daarnaast ook een bedrijf dat fairtrade kleding verkoopt of werkt met biologisch katoen, zoals Goedgedrukt.be, Wordans.nl of Teamspullen.nl.

— Beoordeel of echt elke commissie kleding nodig heeft, sommige zullen de kleding amper dragen. In plaats daarvan kun je ook een linnen tas of koffie mok laten bedrukken.

— Hergebruik commissiekleding, door ze niet gepersonaliseerd te laten bedrukken. Om het doorgeven te stimuleren, kun je ook met een borgsysteem voor de kleding werken.

— In plaats van kleding, kun je ook badges gebruiken om de commissieleden goed zichtbaar te maken voor andere leden.

Cadeaus

Soms wil je een spreker bedanken voor diens komst door een cadeau te geven.

— Wil je een cadeaubon geven? Kijk dan of er een is die lokaal uitgegeven kan worden, dat is niet alleen beter voor het milieu, je ondersteunt er ook een lokale ondernemer mee.

— Met Zustainabox kun je kiezen uit verschillende pakketten met duurzame producten.

— Chateau Amsterdam verkoopt duurzame wijnen die zijn genummerd, handmatig zijn afgewerkt en zijn geproduceerd in onze hoofdstad.

— Kijk ook op de website Greengiving en Ecomondo voor cadeau-inspiratie.

Verenigingsmerchandise

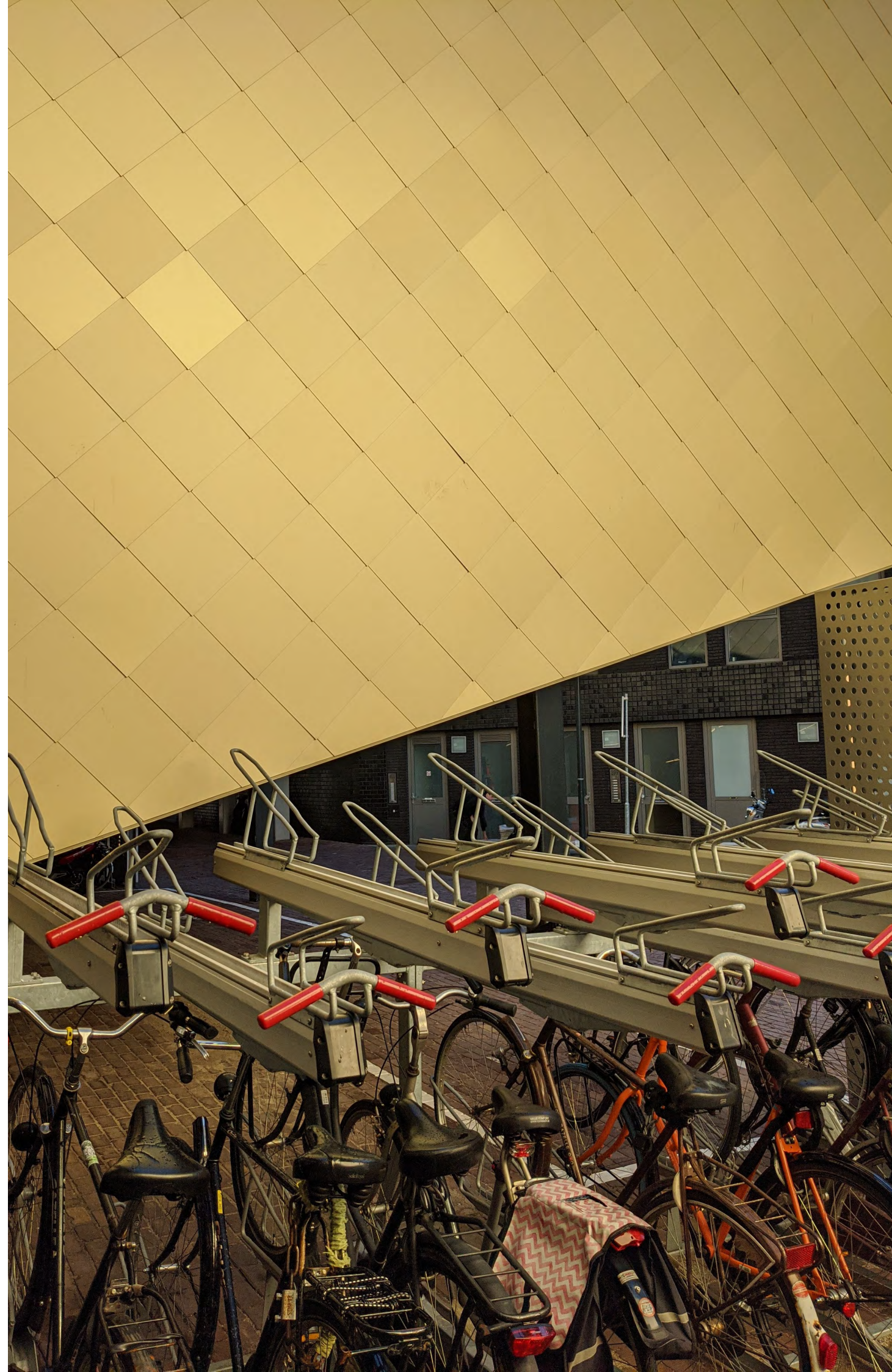
Kijk kritisch naar de merchandise die je geeft bij open dagen of introductietijden. Zijn ze nuttig of zijn dit wegwerp dingen? Van nuttige merchandise wordt uiteindelijk iedereen blijer. Kijk ook naar de mogelijkheden voor duurzame merchandise in samenwerking met de Green Office. Ook kunnen jullie Doppers bedrukken met jullie verenigingslogo of fairtrade producten verkopen.

Promotie

Bedrijven sturen maar al te graag flyers, posters en ander promotiemateriaal om zichzelf te promoten bij jullie studenten. Bij dit soort vragen kan je jezelf afvragen of het uiteindelijk nuttig is om deze flyers op de kamer te verspreiden. Vaak worden er veel te veel gestuurd en leden kijken er niet altijd even aandachtig naar. Vraag bedrijven bijvoorbeeld om minder of geen flyers op te sturen. Het is zonde om de flyers die jullie niet meer nodig hebben, weg te gooien. Kijk bijvoorbeeld of er andere verenigingen zijn die ze misschien kunnen overnemen. Misschien wil het bedrijf dat ze stuurde, de overgebleven flyers ook wel weer innemen. Ook kun je ze altijd nog verspreiden tijdens de bedrijvendag, als je vereniging die organiseert.

Een oplossing voor fysieke promotie op de verenigingskamer is digitale promotie in de vorm van een televisiescherm op de kamer. De Thrift Shop van Green Office UU heeft regelmatig gratis, afgedankte maar nog prima werkende schermen beschikbaar. Zo niet, dan is Marktplaats of de kringloop winkel De ARM in Hoograven een goede plek om te zoeken. Let op met het kopen van een nieuw scherm, vaak is de impact hiervan groter dan papier gebruiken! Op de schermen kan je dan, in plaats van fysieke promotie, pdf-bestanden van de promotie vertonen. Bijvoorbeeld door de aankomende evenementen, de sponsors of leuke foto's hierop af te beelden. Het trekt de aandacht, waardoor het waarschijnlijk beter werkt dan veel geprinte flyers of boekjes!

De Kleine Beetjes

Creëer meer bewustzijn voor de CO₂-uitstoot van producten. Vertel leden hoe en waarvan producten gemaakt zijn en laat zien wat de impact is van duurzame alternatieven. Help leden met bijvoorbeeld een poster van seizoensgebonden groente en fruit.

Ook de kleine beetjes helpen, stap bijvoorbeeld over op papieren plakband in plaats van plastic. En gebruik ecologische schoonmaakspullen in plaats van chemische.

Huisvesting

Inhoudsopgave

Pagina 29–38

31	Kamer
	Inrichting
32	Afval
	Energiebesparing
33	Water
	Losse tips
34	Hoe maken we dit waar?
35	Eigen Gebouw
	Groene Energie
36	Besparen
	Licht
	Schakelaars
	Isolatie
	Energie label koelapparatuur
	Checklist
	Verwarming
37	Restwarmte uit bierkoeling
	Water
	Toilet
	Afval

Kamer

Veel (studie)verenigingen hebben een eigen kamer, in dit kopje wordt beschreven hoe je dit deel van je vereniging duurzamer kan maken. Aangezien op de kamer ook externe partijen zullen komen, is het een goed statement om deze zo duurzaam mogelijk te maken!

In dit stukje vind je tips over verschillende onderwerpen en daarnaast ook hoe je dit samen met andere verenigingen voor elkaar kan krijgen in je pand. Alleen kan je hier soms weinig te bepalen hebben maar samen heb je toch meer invloed dan je denkt!

Inrichting

Het verduurzamen van je verenigingskamer begint bij de inrichting. Wanneer de verenigingskamer nieuwe meubels nodig heeft, probeer deze dan eerst tweedehands te kopen. Dit kan bijvoorbeeld via Marktplaats of kringloopwinkels. Naast dat je deze meubels een tweede leven geeft in de kamer, scheelt het ook geld! In Utrecht zijn heel veel kringloopwinkels, dus er zal altijd wel iets bij zitten wat bij jullie past. Ook op Marktplaats zijn veel meubels of andere dingen te vinden. Die worden soms zelfs gratis aangeboden. Denk hierbij niet alleen aan grote meubels zoals tafels of banken, maar ook kleinere voorwerpen kunnen duurzaam gekocht worden. Spelletjes, servies of accessoires kan je hier ook vinden! Daarnaast worden op Facebook ook dingen weggeven of voor weinig verkocht, dus houd dit soort pagina's ook in de gaten! Het duurzaamst blijft natuurlijk gewoon om meubilair zolang mogelijk te gebruiken voordat je ze vervangt.

Als tweedehands inrichting niet mogelijk is, is het verstandig om spullen te kopen die zo duurzaam mogelijk geproduceerd zijn. Dit kan iets duurder zijn maar deze spullen gaan vaak wel een stuk langer mee.

Planten op de kamer zijn niet per se duurzamer, maar kunnen wel de luchtkwaliteit verbeteren en zien er natuurlijk ook gewoon leuk uit. Bij drukbezochte borrels op de verenigingskamer is het natuurlijk fijn om wat extra zuurstof te hebben. Dit kan je niet alleen verbeteren door planten, maar ook mosschilderijen kunnen hier extra aan bijdragen.

Op deze website kan je zien waar de kringloopwinkels in Utrecht te vinden zijn!

Afval

De UU en de HU maken al goede stappen wat betreft het afval scheiden qua prullenbakken in de gebouwen, maar niet alle leden willen naar de gang lopen om hun afval weg te gooien. Om toch het afval te scheiden kan je 3 aparte prullenbakken kopen die in de verenigingskamer staan. Dit kan natuurlijk alleen als dit toegestaan is in het pand waar je vereniging zit. Voor degene die het weg moet brengen (bestuur) misschien iets meer werk, maar het is wel een makkelijke stap om de leden bewuster te maken van recyclen.

De drie prullenbakken zijn: (1) groente, fruit en tuinafval, (2) papier en karton en (3) restafval. Vanaf 2021 mag plastic bij restafval en wordt het bij de afvalverwerker pas gesorteerd.

Om de hoeveelheid afval te verminderen is het een goed idee om zo min mogelijk single-use voorwerpen te gebruiken in de kamer. Denk hierbij aan het vervangen van plastic of papieren bekertjes door mokken en glazen. Ook het verkopen van snacks in een duurzame verpakking of zonder verpakking draagt hieraan bij. Daarnaast kan je redcups makkelijk in de vaatwasmachine doen, om ze later nog een keer te kunnen gebruiken.

Energiebesparing

Als je je kantoor of kamer verlaat, vergeet niet het licht uit te doen. Het is een kleine moeite maar alle kleine beetjes helpen. Dit kan makkelijker gemaakt worden door er sensoren of tijdsloten op te zetten. Hetzelfde geldt voor het uitdoen van de verwarming en de stekkers uit het stopcontact halen! Ook kunnen schakelaars overwogen worden, op deze wijze kun je met één druk op de knop meerdere apparaten uitschakelen. Zo schakelen de apparaten niet over naar de stand-by modus, waarin zij alsnog energie verbruiken. Bij de aanschaf van nieuwe apparaten/lampen kan ook gekeken worden hoe energiebewust deze zijn. Kijk bijvoorbeeld naar LED-lampen en hoe het ervoor staat met de energielabels van apparaten. Dit wordt soms gezien als veel moeite maar op de lange termijn bespaar je hier juist tijd mee gezien dit vaak langer meegaat.

Ook bij dit punt verschilt het per pand waar je wel of geen invloed op hebt. Hierdoor is het belangrijk om te beginnen met inventariseren wat je wel en niet kan veranderen. Dit zorgt ook voor een stukje bewustwording!

Kamer

Water

Om zo min mogelijk water te verspillen, is het een idee om een waterbesparende kraan kop aan te schaffen. Deze kop zorgt ervoor dat er minder water gebruikt wordt op de lange termijn, terwijl er nog genoeg water uit de kraan komt.

Losse tips

— De meeste verenigingen serveren koffie en thee op hun kamer. Hierdoor worden vaak veel theezakjes en koffiefilters gebruikt maar ook dit kan duurzamer! Koop bijvoorbeeld een thee-ei en gebruik losse thee. Er bestaan zelfs herbruikbare koffie filters die je na gebruik alleen even af hoeft te spoelen.

— Denk ook aan hoe je de koffie en thee serveert. Gebruik geen wegwerpbekers maar mokken.

Eventueel kun je zelfs to-go cups met je logo laten bedrukken om aan je leden mee te geven.

— Rietcycle, als je met je bestuur vaak even een rietbak tussendoor doet, gebruik je al snel veel rietjes. Ook dat is helaas slecht voor het milieu.

Wat je dan kan doen is je rietje bewaren en die hergebruiken of een duurzaam rietje kopen.

Zoiets kan je natuurlijk ook voor al je leden aanschaffen. Voorbeelden zijn:

- de Rietcycle en
- Jefavorietje

— Als bestuur moet je helaas ook vaak je verenigingskamer schoonmaken. In plaats van het goedkoopste, chemische schoonmaakmiddel te kopen, is het beter om duurzamer schoonmaakmiddel te kopen. Denk hierbij aan allesreiniger, afwasmiddel of vaatwasblokjes. Voorbeelden van duurzame schoonmaakmiddelen zijn Seepje, Ecover, Green Soap en Werfzeep.

Deze merken zorgen ervoor dat ze plantaardige en biologisch afbreekbare ingrediënten gebruiken. Werfzeep wordt in Utrecht gemaakt en werkt ook samen met een sociale werkplaats! Deze producten zullen misschien duurder zijn dan de schoonmaakmiddelen die je op dit moment gebruikt, maar zijn wel veel beter voor het milieu!

Hoe maken we dit waar?

Omdat studieverenigingen natuurlijk niet de eigenaar zijn van het gebouw waarin de kamer is, kan het soms voelen alsof je buiten je kamer weinig invloed hebt. Maar niets is minder waar! De universiteit en hogeschool zijn er voor de studenten, en in het belang van jouw leden kan je best aankloppen bij jouw gebouw om te vragen of er meer mogelijkheden zijn. We zetten hiervoor een paar ideeën op een rijtje.

— Werk samen met je hele faculteit, samen sta je sterker om te lobbyen bij de universiteit of hogeschool. Je kan hier bijvoorbeeld vragen of het gebouw betere isolatie of dubbele ramen wilt plaatsen. Neem hiervoor bijvoorbeeld contact op met de studentenraad van jouw faculteit of instituut of met de studentassessor.

— Vraag oud-leden, sponsors of docenten om te helpen bij de realisatie van jullie duurzaamheidsplannen. Deze mensen hebben vaak meer geld en een groter netwerk dan jullie als studenten. Zij zouden bijvoorbeeld kunnen helpen bij de brainstorm over duurzaamheidsplannen.

— Als je je kamer verlaat, ga door middel van een checklist na of je alles hebt afgesloten/uitgezet.

— Zet doelen als vereniging. Het is heel logisch dat je niet op een korte termijn veel veranderingen door kan voeren. Stel daarom lange termijn plannen op en stel jaarlijkse doelen hoe je de verenigingskamer kan verduurzamen.

Eigen Gebouw

Sommige verenigingen bezitten een eigen pand. In dit hoofdstuk zullen ideeën en tips worden gegeven over het verduurzamen van een verenigingspand. Hier valt namelijk ontzettend veel te behalen. Verschillende verenigingen zijn al erg ver op dit gebied, waaronder L.A.N.X. in Amsterdam en W.S.V. Ceres in Wageningen. Maar ook het Utrechtse C.S. Veritas heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Elk jaar reikt Students4Sustainability de Groene Pint uit voor de duurzaamste studentenvereniging van Nederland. Bekijk ook zeker hun website voor nog meer handige tips voor het verduurzamen van je pand.

Ben je als vereniging niet de beheerder van je pand maar wil je wel verduurzamen? Lees dan ook vooral dit hoofdstuk door. Er staan namelijk ook zeker punten tussen die je als lobby punten mee kan nemen naar facilitair beheer.

Groene Energie

Zorg ervoor dat je energie van een groene stroomleverancier komt. Welke leveranciers groen zijn, is te checken op de website van de Consumentenbond. Als je echter lid bent van een energiecoöperatie kun je beter energie afnemen die lokaal is opgewekt. Naast het afnemen van lokale energie kan je er ook voor kiezen zelf producent te worden door mee te investeren in een installatie. Deze energiecoöperaties zijn ook vaak goedkoper dan andere energieleveranciers. Kijk op de site van Greenchoice voor geschikte energiecoöperaties. Mocht de vereniging in een positie staan waarbij er ook zelf geïnvesteerd kan worden in groene energie zoals zonnepanelen of een warmtepomp, dan is dit een van de duurzaamste opties. Het gebouw kan dan bijna geheel zelfvoorzienend energie opwekken. Dit is bijvoorbeeld het geval bij L.A.N.X. in Amsterdam en W.S.V. Ceres in Wageningen.

Het kan ook leuk zijn om een samenwerking met een groene energieleverancier te sluiten om leden korting te geven op schone energie!

Besparen

Licht

Elk pand moet verlicht worden, maar hierbij kan je duurzame keuzes maken. Zo is het belangrijk om gebruik te maken van LED verlichting. Hiermee bespaar je ontzettend in je verbruik, wat resulteert in een lagere CO2 uitstoot. Tegelijkertijd ben je met LED verlichting ook nog eens goedkoper uit. Verder is het ook slim je lichten in te stellen op een tijdslot, bewegingssensoren in te stellen, of LED lampen te kopen die te bedienen zijn via WiFi. Hierdoor staan je lichten zo min mogelijk onnodig aan.

Schakelaars

Net zoals tijdschakelaars op lichten, kun je ook tijdschakelaars op andere apparaten zetten. Denk hierbij aan printers, koffiezetapparaten, etc. Dit is beter dan dat apparaten op stand-by blijven staan, want dan verbruiken de apparaten namelijk nog steeds stroom. Je kunt dus ofwel zelf alle apparaten uitzetten, ofwel investeren in een tijdschakelaar. Nog een tip: zorg dat je met een schakelaar meerdere apparaten tegelijk kan uitzetten. Zo vergeet je minder snel om een apparaat uit te schakelen.

Isolatie

Daarnaast is het belangrijk om het gebouw goed te isoleren. De meest voorkomende plekken voor tocht zijn ramen en deuren, tussen kozijnen en muur, bij kieren en naden in muur of vloer, bij de brievenbus, bij de meterkast of rondom kruipruimten en bij leidingen.

Een aantal manieren om beter te isoleren zijn: hardschuimplaten plaatsen in het dak, enkel glas vervangen voor dubbel glas (HR++ glas is het meest duurzaam) en tochtstrips langs de ramen plakken. Bij monumentale panden is het ook verstandig om voorzetramen te gebruiken. Voorzetramen zorgen ook nog eens voor minder geluidsoverlast!

Energielabel koelapparatuur

Verder is het belangrijk om goed het energielabel van koelkasten en andere koelapparatuur te checken en te zorgen voor een zo groen mogelijk label. Let op: het energielabel van koelkasten is sinds 2021 vernieuwd. Koelkasten die voorheen een A++ label hadden, hebben nu nog maar een B label!

Checklist

Wat ook goed werkt, is om een checklist op te hangen met dingen die je moet doen/uitzetten voor je weggaat uit het gebouw. De deuren naar de uitgang zijn bijvoorbeeld een geschikte plek.

Verwarming

Bij het verwarmen van een gebouw valt er ook veel te behalen op het gebied van duurzaamheid. Zet bijvoorbeeld vaker de verwarming lager of zelfs helemaal uit. Of verwarm alleen bepaalde ruimtes in plaats van het hele pand. Zorg er ook voor dat wanneer iedereen een ruimte of het hele pand verlaat, ook de verwarming wordt uitgezet. →

Eigen Gebouw

Het is vaak ook mogelijk om in te stellen dat de verwarming automatisch uitgaat.

Restwarmte uit bierkoeling

Uit de afvoerlucht van klimaatinstallaties kan energie worden teruggewonnen die in de vorm van warmte kan worden gebruikt. Dit is dus ook mogelijk bij bierkoeling. Tijdens het koelen van bier onttrek je warmte uit duizenden liters bier. Met warmtewisselaars kun je die restwarmte gebruiken om het pand deels te verwarmen. Studentenvereniging Ceres uit Wageningen doet dit al.

Water

Gebruik opzetstukjes voor kranen bij tapsystemen. Ook bestaan er duurzame kraankoppen om waterverspilling te verminderen. Verder is het slim om bewegingssensoren te plaatsen zodat het water toevoer gereguleerd kan worden en zodat kranen niet kunnen blijven doorlopen. Daarnaast is het aan te raden om lekkages zo snel mogelijk te repareren om water te besparen.

Toilet

Voor toiletten is het aan te raden om een waterstop en een spoelonderbreker in het toilet te plaatsen en de vlotter lager af te stellen. Ook het toepassen van bewegingssensoren op de urinoirs bespaart een hoop. L.A.N.X. uit Amsterdam heeft hun toiletten verduurzaamt en bespaart nu jaarlijks circa 840.000 liter water per jaar. Dit komt

neer op een besparing van €2.000 per jaar op de waterrekening! Dit laat weer zien dat kleine aanpassingen zeker een verschil kunnen maken.

Afval

Uiteraard is het belangrijk om als vereniging je afval te scheiden. Het afval wordt echter niet meer gescheiden door de Gemeente Utrecht, omdat de voordelen hiervan volgens hen niet tegen de nadelen opwegen. Veritas brengt daarom momenteel afval naar afvalcontainers, waar zij het afval scheiden op basis van de categorieën van de vuilniscontainers. Plastic wordt hierdoor niet gescheiden. Een andere optie is om contact op te nemen met andere instanties om je afval op te nemen en het te verwerken. Zo wordt je afval wel gescheiden. Een voorbeeld hiervan is het bedrijf Beelen. Zij komen in het centrum van Utrecht om afval op te halen. Onder andere USC maakt gebruik van hun diensten. Beelen is ook goed in te zetten voor afvalverwerking tijdens feesten en evenementen.

Het is ook goed om recyclebakken voor elektronica aan te schaffen waar oude of kapotte elektronica in bezit van de vereniging, maar ook van leden kunnen worden weggegooid. Het bestuur of leden kunnen dan met het elektronische afval eens in de zoveel tijd naar Wecycle rijden om de spullen daar in te leveren. Kijk op de website van Wecycle voor het dichtstbijzijnde inleverpunt.

Interne Zaken

Inhoudsopgave

Pagina 39–44

41	Beleid en/of Lange Termijn Visie
42	Inventarisatie
43	Voor leden
	Studieboeken
	Marktplaats voor leden
44	Administratief
	Bankrekening
	Post
	Archief
	Ditigaaal ondertekenen

Inventarisatie

Inventariseer als vereniging wat jullie allemaal in huis hebben. Het is eenmalig misschien veel werk, maar daarna hoeft je - en alle besturen hierna - het alleen maar bij te houden op het moment dat er nieuwe dingen gekocht worden, of andere spullen niet meer bruikbaar zijn. Het is daarmee een goede stap in een langetermijnbeleid! Met de inventarisatie kun je zien wat je al doet op het gebied van duurzaamheid (bijvoorbeeld herbruikbare borden en bekertjes). Vooral voor activiteiten is zo'n inventarisatie erg handig. Door eerst te kijken wat je al in huis hebt, voorkom je dat er dubbel wordt ingekocht, iets wat slecht voor het milieu en zonde van het geld is.

Deel de inventarisatie met andere verenigingen, bijvoorbeeld binnen een faculteit. Zo kan je onderling spullen uitwisselen. Dat voorkomt dat er onnodige spullen worden aangeschaft en bespaart geld en ruimte. Dit is zeker nuttig voor spullen waarvan je verwacht ze maar een keer te gebruiken.

Kijk ook op de VIDUIS Marktplaats, voor specifieke dingen, zoals een partytent. Die kun je daar vaak voor een zacht prijsje van een andere vereniging huren.

Beleid en/of Lange Termijn Visie

De eerste stap naar een duurzamere vereniging heb je al genomen door dit document te lezen. Duurzaamheid terugkerend op de agenda zetten is een belangrijkste stap om met het onderwerp aan de slag te gaan. Dit kan je doen door de eerder genoemde duurzaamheidscommissie op te zetten maar het kan ook waardevol zijn om binnen je bestuur een duurzaamheidsportefeuille op te zetten. Deze portefeuille kan dan een volgend jaar worden doorgegeven aan een opvolger waarmee je zorgt dat duurzaamheid op de agenda blijft staan.

Naast de duurzaamheidsportefeuille kan het ook waardevol zijn om voor de lange termijn doelen op te stellen voor de vereniging. Bedenk wat je over een aantal jaar zou willen bereiken en leg dit vast. Dit is voor jezelf maar ook voor volgende besturen een goede houvast om met duurzaamheid bezig te blijven zijn. Een nieuw bestuur kan ook naar de lange termijn doelen kijken en op basis daarvan in het eigen beleid opnemen welke duurzaamheidsdoelen ze dat jaar willen bereiken.

Naast dat je duurzaam bezig bent is het ook belangrijk om je duurzaam te presenteren. Leden en andere contactpersonen worden er dan van bewust dat jullie je bezig houden met duurzaamheid. Daarmee kan je ze inspireren om ook zelf met duurzaamheid aan de slag te gaan en vergroot je het effect van jullie duurzame inspanningen. Dat je serieus met duurzaamheid bezig bent is iets waar je trots op mag zijn, laat dit ook zien aan je achterban!

Voor leden

Studieboeken

Om duurzaam gedrag ook onder leden te stimuleren, is het een optie om een studieboekenlijst op te stellen waarbij studenten tweedehands studieboeken kunnen overkopen van ouderejaars. Dit bespaart voor de leden geld (en levert de verkopers wat op) en is beter voor het milieu.

Marktplaats voor leden

Grotere verenigingen kunnen ook een soort marktplaats maken voor hun leden. Studievereniging Storm heeft sinds 2020 ThriftStorm, waar leden producten kunnen kopen en verkopen, bekijk hier de website. Dit platform zorgt ervoor dat mensen makkelijk boeken kunnen kopen en/of verkopen, waarbij de verenigingskamer een goede plek is waar mensen de spullen af kunnen leveren. Iemand brengt het product langs en de andere persoon haalt het de dag erna op en dit werkt heel makkelijk zonder veel moeite voor de leden en ook weinig moeite voor het bestuur!

Je kunt ook een kledingruil organiseren als activiteit. Dat is minder moeite, maar nog steeds erg leuk.

Administratief

Bankrekening

Bij duurzaamheid denk je misschien niet direct aan je bankrekening. Maar als je geld op een bankrekening hebt staan, dan kan de bank met dat geld leningen verstrekken en het geld onderbrengen in beleggingen. Als je bij een duurzame bank zit dan wordt dit geld ook geïnvesteerd in duurzame projecten. Door over te stappen van bank kan je er dus voor zorgen dat het geld van de vereniging op een duurzame manier gebruikt wordt. Overstappen naar een duurzamere bank hoeft niet heel moeilijk te zijn, veel banken bieden namelijk een overstapservice aan. Voorbeelden van duurzame banken zijn Triodos, ASN bank of Bunq easygreen. Op deze website kun je zien hoe goed verschillende banken scoren in duurzaamheidsthema's.

Post

Kijk eens goed wat voor post er bij jullie inkomt en uitgaat, elke brief is namelijk weer een papier wat geprint en verstuurd moet worden. Als je een factuur moet ontvangen vraag dan of deze per mail verstuurd kan worden. Ook banknota's welke je vaak per post krijgt zijn gemakkelijk online te downloaden.

Archief

Een online archief behouden kan je veel papier besparen. Ook is het veel handiger dat je er altijd bij kan en niet voor bepaalde documenten naar locatie moet. Goed om te weten is dat de Belastingdienst ook steeds meer aan het digitaliseren is, zo mag je facturen die je per post hebt ontvangen digitaliseren. Het kan handig zijn om de bon of factuur ook nog op papier te bewaren, maar digitale facturen uitprinten kan als overbodig beschouwd worden als je online administratie voert. Voor meer informatie over de bewaarplicht van administratie kan je de site van de belastingdienst raadplegen: Uw facturen bewaren.

Een handige en simpele manier om een online archief bij te houden is via een Google Drive of Dropbox waarin je al samenwerkt met je bestuur. Hierin kan je gestructureerd in verschillende mappen je administratie bijhouden. Dit kan natuurlijk ook in combinatie met een online boekhoudsysteem als die bij jullie in gebruik is.

Digitaal ondertekenen

Ondertekenen jullie notulen, jaarverslagen of interne afspraken? Denk er eens over na om dit online te laten ondertekenen. Naast dat je papier bespaart is online ondertekenen ook nog eens een stuk gemakkelijker, je hoeft namelijk niet allemaal bij elkaar te zitten en iedereen kan het vanuit thuis ondertekenen. [signrequest.com](https://www.signrequest.com) is een makkelijke tool om via de mail een document te versturen aan meerdere personen om te laten ondertekenen.

Facilitair

Inhoudsopgave

Pagina 45–60

48	VIDIUS Marktplaats	53	Duurzame horeca, producten en organisaties
49	Hogeschool Utrecht		Horeca
	Apparatuur lenen	55	Duurzame voeding en drinken
	Financiering	56	Ruimtes huren
50	Green Office Hogeschool Utrecht	57	Producten en Relatiegeschenken
	Projecten		Textiel
	Financiering	58	Organisaties
	Workshops	59	Overig
	GOHU Community		
51	Universiteit Utrecht		
	Duurzaamheid op de UU		
52	Green Office Universiteit Utrecht		
	Tips, meedenken, inspiratie		
	Workshops		
	Financiering		
	Duurzaam netwerk		

VIDIUS Marktplaats

Er zijn verschillende organisaties die jullie kunnen helpen om te verduurzamen of waar je langs kan gaan voor duurzame activiteiten. Als je een studievereniging van de Hogeschool bent, dan kan je het beste gebruik maken van de diensten van Green Office Hogeschool Utrecht. Ben je van de Universiteit? Dan staat Green Office Universiteit Utrecht voor je klaar. Aan alle andere verenigingen wordt aangeraden met één van de Green Offices contact op te nemen. Kan deze Green Office je op dit moment niet goed helpen? Probeer het dan vooral bij de andere Green Office!

Naast de Green Offices zijn er ook nog veel andere samenwerkingen mogelijk, zoals met de VIDIUS Marktplaats en de vele duurzame ondernemingen.

Als vereniging heb je vaak door de jaren heen een grote hoeveelheid aan spullen verzameld. Het grootste deel van de tijd staan deze spullen stil, denk hierbij bijvoorbeeld aan gieters voor een biercantus. Het is dan mooi om deze spullen uit te kunnen lenen aan andere verenigingen.

Het tegenovergestelde geldt misschien als je nog een jonge vereniging bent. Dan beschik je misschien nog niet over veel spullen. In plaats van het telkens hoeven aanschaffen van spullen is het handig om deze te kunnen lenen van andere verenigingen. Om deze reden is de VIDIUS Marktplaats (Via VIDIUS) in het leven geroepen. Alle lidverenigingen van VIDIUS kunnen gratis gebruik maken van de marktplaats en hier hun spullen tegen een zacht prijsje aanbieden en spullen van andere verenigingen lenen. Zo worden spullen vaker gebruikt en kunnen verenigingen elkaar een handje helpen. En je bent vaak ook nog een goedkoper uit! De marktplaats is te vinden op m-vidius.codex.link/ en alle lidorganisaties van VIDIUS hebben inloggegevens voor Codex.

Hogeschool Utrecht

Het bestuur van de HU heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Zo is er jaarlijks het evenement 'Dag Van De Duurzaamheid', waarbij er een grote focus ligt op circulair en duurzaam bouwen en talloze onderwijsgerelateerde activiteiten. Voor een completer en actueler beeld, kijk je op de website van de HU.

Apparatuur lenen

Om te minderen in consumptie en tegelijkertijd geld te besparen kun je gebruik maken van de uitleenmuur. Deze heeft een rijk assortiment aan apparatuur zoals: laptops, camera's, beamers, media pointers en audio recorders. Als student van de HU kun je deze gratis lenen. Je kunt inloggen via <https://hu.cloud-locker.com/saml> en online reserveren. Let op! de voorraad verschilt per locatie. Voor verenigingen binnen de HU is het ook mogelijk om camera-apparatuur te lenen via de OSHU, dat kan gemakkelijk door te mailen naar: bestuur@oshu.nl. Tot slot is het voor studenten en verenigingen van het 'Instituut voor Media' mogelijk om gebruik te maken van de fysieke uitleenbalie op Heidelberglaan 15.

Financiering

Verduurzaming kan soms best wat geld kosten, dat is vervelend. Niet getreurd, via de HU is het mogelijk om duurzame projecten (deels) te laten sponsoren. Onderstaand een opsomming van deze afdelingen binnen de hogeschool:

— Bij Green Office HU bestaat mogelijkheid tot financiering, zolang het beoogde project duurzaamheid in de hand werkt. Probeer deze te meten aan hand van de kernwoorden van Green Office 'informereren, inspireren en activeren.' Om een aanvraag in te dienen vul je het formulier op de website in.

— Bij de OSHU kun je financiering aanvragen voor educatieve activiteiten binnen studieverenigingen. Ook voor activiteiten met een duurzaam randje kan subsidie bij de OSHU worden aangevraagd.

— Bij FIKO kun je eenmalige of structurele financiering aanvragen. Bij deze afdeling is het verplicht om in een pitch aan te geven waarom je een bijdrage zou leveren aan het onderwijs binnen de HU. Meer info vind je via:

— Bij Gemeenschapsvorming en studentbetrokkenheid kun je financiering aanvragen wanneer je bijdraagt aan gemeenschapsvorming van de HU, als vereniging doe je dat al snel.

Green Office HU

Net als vele andere hogescholen en universiteiten heeft de HU haar eigen Green Office. Zij zetten zich in om een duurzame toekomst te verankeren in het onderwijs en onderzoek van de Hogeschool Utrecht, maar ook bij medewerkers en studenten van de HU. Dit doet Green Office door mensen te informeren, inspireren en te activeren. Green Office HU bestaat uit zes enthousiaste studenten en een coördinator.

Je kan hen ons terecht als student of medewerker om voorzien te worden van advies op het gebied van verduurzaming. Green Office werkt graag samen met studieverenigingen. Zo kunnen er workshops, lezingen en evenementen in samenspraak worden georganiseerd.

Projecten

Heb je voor je opleiding, stage of honours een tof duurzaam project? Green Office HU helpt je daar graag mee. Ze kunnen je via hun netwerk verbinden met verschillende personen binnen de Hogeschool die jou kunnen helpen

Financiering

Bij Green Office HU bestaat mogelijkheid tot financiering, zolang het beoogde project duurzaamheid in de hand werkt. Probeer deze te meten aan hand van de kernwoorden van Green Office 'informereren, inspireren en activeren.' Om een aanvraag in te dienen vul je het formulier op de website in.

Workshops

Green Office HU kan workshops geven over de SDG's, een plantaardige kookworkshop of benader ze met een thema waar je graag meer over zou willen weten en dan kijken ze samen naar de mogelijkheden.

GOHU community

Wil je meehelpen met het organiseren van duurzaamheidsinitiatieven, projecten of evenementen? Sluit je dan aan bij de GOHU community, dan wordt je op de hoogte gehouden van de evenementen die Green Office HU organiseert.

Voor meer informatie of vragen kan je altijd mailen naar greenoffice@hu.nl of een keertje langskomen bij het kantoor op Padualaan 101, achter STIP. Neem vooral ook een kijkje op de website van Green Office HU of volg [@greenofficehu](https://www.instagram.com/greenofficehu) op social media om op te hoogte te blijven van activiteiten!

Universiteit Utrecht

Duurzaamheid op de UU

Wist je dat duurzaamheid één van de vier strategische thema's is van de UU? Er wordt op verschillende manieren vorm gegeven aan deze 'transformatie naar een duurzame wereld' / Pathways tot Sustainability en jullie kunnen daar als vereniging een belangrijke rol in spelen. Voordat je zelf aan de slag gaat is het handig om een beetje op de hoogte te zijn van wat er al speelt binnen de uni. Hier is een korte samenvatting:

— Elk jaar werkt het Programma Duurzaamheid aan een duurzaamheidsmonitor. Daarin staat hoe de uni het doet wat betreft verschillende onderwerpen omtrent duurzaamheid. Handig om te weten als je de duurzaamheidsactiviteiten van jouw vereniging wil laten aansluiten op de aandachtspunten van de uni. Check hier het verslag van 2019.

— Duurzaamheid is sterk verankerd in het Strategisch Plan 2025. Klinkt dat saai? Onthoud dan dat wanneer je iets nodig hebt van de universiteit op het gebied van duurzaamheid, dat je het Strategisch Plan kan aanhalen om te laten zien dat zij ook willen wat jij wil doen om je vereniging te verduurzamen.

— De UU heeft zich ten doel gesteld om in 2030 CO2 neutraal te zijn. Dat is best een opgave, dus tof dat jullie daar aan bij willen dragen! Als je meer informatie wil over wat de uni al concreet doet of als je cijfers nodig hebt om jouw duurzaamheidsplannen te onderbouwen, dan is dit een prima plek om even rond te neuzen. Check vooral ook de andere pagina's onder 'Bedrijfsvoering', zoals die over Biodiversiteit, Catering, Afval of Anders reizen.

— Voor de echte fanatiekelingen zijn hier nog meer relevante bronnen over duurzaamheid op de UU.

Green Office Universiteit Utrecht

De duurzaamheidstransitie van de UU gaat uiteraard niet vanzelf. In 2013 is Green Office Universiteit Utrecht (GOUU) opgericht om hierbij te helpen*. GOUU is hét centrale platform waar studenten en medewerkers vanuit elke hoek van de universiteit de handen ineen slaan om Universiteit Utrecht te ondersteunen in haar duurzame ontwikkeling. We doen dit aan de hand van de volgende drie lijnen:

- Het ondersteunen van de integratie van duurzaamheid in het onderwijs
- Het vergroten en ondersteunen van de UU's duurzame community
- Het uitvoeren van concrete duurzaamheidsprojecten

Aangezien jullie als vereniging zijnde onder onze doelgroep vallen, ondersteunen we jullie ook graag in jullie duurzaamheidsbezigheden! Je kan hierbij denken aan de volgende dingen:

Tips, meedenken, inspiratie

Als je iets wil organiseren of je wil jouw vereniging structureel duurzamer inrichten, dan maken we graag een afspraak met je om tips te geven, mee te denken, en inspiratie te delen. We hebben veel ervaring met het ondersteunen van verenigingen en duurzaamheid op de UU, dus dat komt wel goed.

Workshops

We geven regelmatig workshops aan verenigingen. Bijvoorbeeld over de verborgen impact van dingen die je doet in je dagelijks leven, of over duurzame manieren om te reizen. Leuk voor het bestuur, een duurzaamheidscommissie, jullie ReisCie of misschien zelfs jullie leden. Onze workshops zijn helemaal gratis, al stellen we het wel op prijs als jullie een bedrag doneren aan het Utrechts Landschap.

Financiering

Over geld gesproken: in sommige gevallen kan de Green Office financiële ondersteuning bieden voor duurzame initiatieven. Je kan het beste even contact met ons opnemen om te overleggen over de details hiervan.

Duurzaam netwerk

Tot slot, de Green Office heeft een zeer groot netwerk wat betreft duurzaamheid op de UU. Denk bijvoorbeeld aan medewerkers die duurzaamheidsplannen maken, onderzoekers die zich volledig op duurzaamheid richten, maar ook aan andere studenten en studentengroepen die zich met veel toewijding inzetten om de uni en de wereld te verduurzamen. Wij laten jullie graag kennis met elkaar maken. Dus laat het ons weten als je op zoek bent naar iets of iemand!

Het moge duidelijk zijn, we helpen graag. Voel je vooral vrij om contact met ons op te nemen via greenoffice@uu.nl, +316 28831459, of even langs te lopen op ons kantoor in het Bestuursgebouw op Heidelberglaan 8, kamer 0.44.

* Daarnaast is er ook nog het Programma Duurzaamheid. Of beter gezegd: daarboven. GOUU is namelijk onderdeel van het Programma. We richten ons op hetzelfde (het verduurzamen van de UU) maar onze bezigheden zijn anders. Het Programma bestaat uit medewerkers die zich vooral inzetten als facilitator van de duurzaamheidstransitie. Dus zij helpen afdelingen en faculteiten van de uni te verduurzamen. GOUU daarentegen bestaat voornamelijk uit studentmedewerkers en vrijwilligers (ook studenten). Wij voeren meer concrete projecten uit en zijn de brug tussen studenten en medewerkers. Oh, en goed om te weten: er zijn heel veel andere Green Office's in Nederland en de rest van de wereld.

Duurzame horeca, producten en organisaties

Het einde van dit document is in zicht. Hopelijk heb je nieuwe inzichten opgedaan waarmee je jouw vereniging duurzamer kunt maken. Als toegift hebben we een lijst voor je opgesteld met allerlei duurzame horeca, organisaties en producten. Deze lijst kun je gebruiken voor inspiratie. Van duurzame etentjes, naar locaties voor evenementen naar organisaties die je kunt vragen voor lezingen of een bedrijvendag.

Horeca

Naam	Categorie	Contactgegevens
Van Planten	Vegan Restaurant	www.restaurantvanplanten.nl 030 2745149
Punk Pizza	Restaurant met veel vegan opties (uitsluitend take-away)	www.punkpizza.nl
Ān Ān Streetfood	Restaurant met veel vega opties	www.restaurantanan.nl 030 7370659
GYS	Vegetarisch restaurant met veel vegan opties	www.gysutrecht.nl 030 6338457 - Amsterdamsestraatweg 030 2591788 - Voorstraat
Karibu	Restaurant met veel vega opties	www.karibueat.nl 030 2769145
Soy	Volledig vegetarisch restaurant (uitsluitend take-away)	www.soy-utrecht.nl 030 7582979
SYR	Volledig biologisch restaurant met seizoensgebonden ingrediënten	www.restaurantsyr.nl 030 2331104
Broei	Restaurant met veel vegetarisch en vegan eten en met lokale leveranciers	www.broei-utrecht.com 030 7370005
Keek	Biologische bakkerij, winkel en lunchroom	www.keekutrecht.nl 030 227 0492 - Bakkerij, Springweg 030 737 1053 - Winkel, Oudegracht 030 2333299 - Lunchroom, Twijnstraat

Naam	Categorie	Contactgegevens
De Moestuin	Biologische winkel en lunchcafé, maar ook beschikbaar als feest-vergaderlocatie in een kas	www.moestuinutrecht.nl 030 2144869
De Veldkeuken	Biologisch restaurant, landgoedwinkel en bakkerij, maar ook beschikbaar voor zaalverhuur	www.veldkeuken.nl 030 7610877 - Restaurant, Koningslaan Bunnik 030 2542463 - Bakkerij, Rhijnauwenselaan Bunnik
Landgoed-keuken	Biologische lunchroom met winkel met landgoedproducten	www.marienwaerd.nl/landgoedkeuken-utrecht 030 7820686
Life's a Peach	Volledig veganistische lunchroom	www.lifesapeach.nl 06 12592098
Carla's Conditorie	Vegan bakkerij en koffiebar	www.carlasconditorie.nl 030 7510688

Duurzame horeca, producten en organisaties

Duurzame voeding en drinken

Naam	Categorie	Contactgegevens
Local2Local	Lokale producten (bestellen), voor bedankjes of streekproducten	www.local2local.nl 06 38665021
Too good to go	App tegen voedselverspilling	www.toogoodtogo.nl/nl in Apple Appstore of Google Play
Kromkommer	Organisatie die strijdt tegen voedselverspilling door groentes te redden, die anders weggegooid zouden worden en consumenten te onderwijzen (te boeken voor events)	www.kromkommer.com/ 06 10961649
Groentetas	Een tas vol met biologisch en lokale groente en fruit.	www.groentetasutrecht.nl
Fungi Factory	Zet stedelijk afval (zoals koffiedik en houtsnippers) om in lokale voeding en duurzame producten en diensten	www.fungifactory.nl
Pieter Pot	Pieter Pot bezorgt jouw boodschappen in mooie glazen statiegeldpotten. Pot leeg? Dan vullen ze hem opnieuw	www.pieter-pot.nl
Chateau Amsterdam	Biologische en duurzame wijn winkel	www.chateau.amsterdam

Ruimtes huren

Naam	Categorie	Contactgegevens
The Green House	Zij bieden studentenorganisaties een goedkope of gratis duurzame locatie via VIDUIS. Er zijn een aantal voorwaarden voor het gebruiken van de locatie	www.thegreenhouserestaurant.nl Voor reserveringen via VIDUIS neem contact op met bestuur@vidius.nl
Voedseltuin Overvecht	Een buurttuin waar je als organisatie welkom bent voor groene activiteiten en een unieke vergaderplek	www.voedseltuinovervecht.nl
De Moestuin	Biologische winkel en lunchcafé, maar ook beschikbaar als feest- en vergaderlocatie in een kas	www.moestuinutrecht.nl
De Veldkeuken	Biologisch restaurant, landgoedwinkel en bakkerij, maar ook beschikbaar voor zaalverhuur	www.veldkeuken.nl

Duurzame horeca, producten en organisaties

Producten en Relatiegeschenken

Naam	Categorie	Contactgegevens
Zustainabox	Cadeauboxen gevuld met duurzame producten en duurzame relatiegeschenken	www.zustainabox.nl/
Greengiving	Duurzame relatiegeschenken	www.greengiving.nl 0342 745770
Ecomondo	Zero waste, eco webshop en winkel	www.ecomondo.nl
KeyKeg	Duurzame fusten	www.keykeg.nl
Duurzame schoonmaakmiddelen	Website met milieuvriendelijke schoonmaakproducten	www.voordewereldvanmorgen.nl/artikelen/7-x-duurzame-schoonmaakmiddelen
Rietcycle	Duurzame rietjes voor rietbakken	www.derietcycle.nl
Jefavorietje	Duurzame rietjes voor rietadtjes	www.jefavorietje.nl

Textiel

Naam	Categorie	Contactgegevens
Kapitaal	Drukwerkplaats waar je op eigen katoenen producten je verenigingslogo kan bedrukken	www.kapitaalutrecht.nl
Katoenfabriek	Duurzame textieldrukkerij	www.katoenfabriek.nl
Strickers	Duurzame en ethisch verantwoorde kleding	www.strickers.com

Organisaties

Naam	Categorie	Contactgegevens
Stichting Duurzame Week	Jaarlijks groot event, geregeld kleinere events	www.duurzameweek.nl
Students4Sustainability	Duurzame studentenorganisatie, organiseert o.a. de Groene Pint	www.students4sustainability.nl
Studenten Voor Morgen	Landelijke studentenorganisatie voor duurzaamheid in het hoger onderwijs	www.studentenvoormorgen.nl
Milieudefensie	Organiseert geregeld campagnes i.s.m. studenten	www.milieudefensie.nl
Urgenda	Voert geregeld campagnes i.s.m. studenten	www.urgenda.nl
IVN Natuur-educatie	Verbindt mens en natuur. Ze laten jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Dat doen ze met natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes	www.ivn.nl
Utrecht Sustainability Institute	Een insituut dat werkt aan duurzame kennis, innovatie en impact, startend vanuit de regio Utrecht	www.usi.nl
VVN	Kennis- en relatienetwerk voor milieuprofessionals. Werkt ook samen met studieverenigingen.	www.vvm.info
Studium Generale	Organiseert o.a. lezingen	www.sg.uu.nl
One World	Journalistiek voor een eerlijke en duurzame wereld	www.oneworld.nl

Duurzame horeca, producten en organisaties

Overig

Naam	Categorie	Contactgegevens
WeCycle	Bedrijf met inleverpunten voor E-waste	www.wecycle.nl
Locatie kringloopwinkels	Website met lijst van kringloopwinkels in Utrecht	www.allekringloopwinkels.nl/utrecht
DuKo kortingskaart	De duurzame kortingskaart voor studenten	www.dukostudent.nl
Greenchoice	Duurzame energieleverancier	www.greenchoice.nl
Eerlijke Bankwijzer	Website waar je kunt zien hoe duurzaam elke bank is	www.eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/beleidsscores
Jouw Huis Slimmer	Tips voor duurzame huisvesting, subsidies en financiering en een gratis duurzame cadeaukaart t.w.v. €25	www.jouwhuisslimmer.nl/utrecht
VIDIUS Marktplaats	Digitale marktplaats waar verenigingen spullen aan elkaar kunnen uitlenen	www.m-vidius.codex.link

Colofon

Met dank aan:

VIDIUS

Natalie van 't Hullenaar

**Faculteitsraad Geesteswetenschappen
2019-2020**

Sophie Jongma

Storm

Nienke van Dijk, Lotte Bakker

Green Office HU

Chiel Bareman, Tanja Overbeek

Green Office UU

Tiemen Wagenvoort

Disclaimer

Dit duurzaamheidshandboek voor Utrechtse Studentenorganisaties bevat niet alle informatie om te verduurzamen. Op het moment van lezen kan bepaalde informatie gedateerd zijn.

Contact

Neem contact op met Green Office Hogeschool Utrecht (greenoffice@hu.nl) of met Green Office Universiteit Utrecht (greenoffice@uu.nl) voor vragen, opmerkingen, verzoeken en meer informatie.

Grafische vormgeving en fotografie

Bart Leguijt

1e editie, 2021